MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tal-15 ta' Dicembru, 2006

Citazzjoni Numru. 419/2005

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni ppreżentata fis-27 ta' Diċembru, 2005 li permezz tagħha l-attur ippremetta:

Illi l-attur u l-konvenuta żżewġu fit-18 ta' Lulju, 1987, kif jirriżulta miċ-ċertifikat taż-żwieġ anness u mmarkat bħala Dok. IL1;

U illi l-kunsens ta' l-attur għaż-żwieġ imsemmi nkiseb b'qerq dwar kwalita' tal-konvenuta li mix-xorta tagħha fixklet serjament il-ħajja miżżewġa kif jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

U illi l-kunsens tal-konvenuta għaż-żwieġ imsemmi kien vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha li, kif ukoll jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża, għamlitha impossibbli għall-istess konvenuta li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

U illi l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

U illi għalhekk iż-żwieġ bejn il-partijiet kien null u invalidu fil-liġi;

Għalhekk titlob lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-partijiet tat-18 ta' Lulju, 1987 fuq imsemmi kien null u invalidu għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta li hi minn issa nġunta għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta ppreżentata fit-30 ta' Mejju, 2006 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi l-konvenuta taqbel illi ż-żwieġ tagħha ma' l-attur huwa null pero' mhux għal raġunijiet attribbwibbli lilha;

2. Illi mhux minnu li l-kunsens ta’ l-attur inkiseb b’qerq dwar kwalita’ tal-konvenuta li mix-xorta tagħha fixklet serjament il-ħajja miżżewġa;

3. Illi huwa l-kunsens ta’ l-attur u mhux tal-konvenuta li kien vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha jew b’anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għall-attur li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

4. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, huwa l-attur illi kkuntratta ż-żwieġ mal-konvenuta bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta’ l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

5. Illi l-konvenuta m’għandhiex tbati l-ispejjeż tal-kawża odjerna stante li ż-żwieġ tagħha ma’ l-attur huwa null għal raġunijiet attribwibbli lill-attur kif ser jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

6. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta’ l-attur u tal-konvenuta kif ukoll dawk tal-ġenituri tal-konvenuta; rat ukoll il-verbali tas-seduti li saru quddiem l-Assistent Ġudizzjarju.

Rat il-verbal tas-seduta ta’ l-24 ta’ Novembru, 2006 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-18 ta' Lulju, 1987 a bażi ta' l-Artikolu 19 (1) (c), (d) u (f) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel li ż-żwieġ għandu jiġi dikjarat null iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attur; izda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; ""*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikoli citati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (c) – il-kunsens inkiseb b'qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra li mix-xorta tiegħu jista' jfixkel serjament il-ħajja miżżewġa;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Ħafna mill-provi li ressqu l-partijiet jirrigwardjaw dak li ġara wara ż-żwieġ. Naturalment dan hu mmaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ. Il-partijiet kellhom żewġt itfal miż-żwieġ tagħhom u jaqblu li r-relazzjoni sesswali ta' bejniethom naqset sostanzjalment wara t-twelid ta' l-ewwel tifla. Pero' minn eżami tal-provi jidher li kien pjuttost l-attur li ma kienx indikat għaż-żwieġ għall-inqas kif wieħed soltu jifhem biż-żwieġ. Kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta' Jannar, 2006) ;

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taż-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ."

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata

fuq il-kawżali ta’ simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita’ ta’ żwieġ minħabba nuqqas ta’ esklużjoni ta’ ġudizzju. L-inkompatibilita’ bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju timplika inkapaċita’ li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita’ intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta’ li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.

Minn eżami ta’ l-affidavit ta’ l-attur wieħed ma jsib la l-inkapaċita’ imsemmija u lanqas is-simulazzjoni fir-rigward tal-konvenuta ħlief forsi li kienet wisq dipendenti fuq il-ġenituri tagħha. Dan pero’ huwa pjuttost normali f’pajjiżna l-iktar meta kif ġara f’dan il-każ il-konvenuta baqgħet fl-impjieg tagħha fil-bank u allura kellha bżonn ta’ l-għajnuna ta’ ommha biex iżżommilha t-tfal. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta’ Mejju, 1995); “*B’difett serju ta’ diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta’ immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista’ tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita’ sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta’ discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita’ ta’ parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.* F’dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta’ Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta’ Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta’ Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta’ Novembru, 2005) il-Qorti ta’ l-Appell ukoll qalet li; “*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita’ psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri*

mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."

Jekk pero' wieħed jara l-provi li ressqet il-konvenuta, wieħed jintebah illi l-attur biddel l-impjieg tiegħu regolarment – sittax (16) il-darba f'inqas minn tmintax (18) il-sena – *nonostante* illi kellu ġie li mpjiegi tajbin li bihom seta' jżomm il-familja tajjeb. Kellu wkoll problema tax-xorb li jidher mill-provi li kienet pre eżistenti għaż-żwieġ u allura għandha raġun tilmenta l-konvenuta li ż-żwieġ għandu jkun annullat għal raġunijiet imputabbli lill-attur a tenur tas-sub-inċiż (d) fuq imsemmi.

Għal dawn il-mottivi l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-18 ta' Lulju, 1987. L-ispejjeż fiċ-ċirkostanzi jkunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------